

ภาษากับความมั่นคงในชีวิต : กรณีศึกษาแรงงานพม่า ในแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

LANGUAGE AND LIFE SECURITY: A CASE STUDY OF MYANMAR WORKFORCE IN NAKHONPING AREA, MUANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

ผู้วิจัย สนิท สัตโยภาส¹

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง “ภาษากับความมั่นคงในชีวิต: กรณีศึกษาแรงงานพม่าในแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของภาษาต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคมของคนไทยและแรงงานชาวไทใหญ่ 2) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต: บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ และ 3) เพื่อทดลองและหาระดับความคิดเห็นของผู้อ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยประยุกต์ร่วมกับวิธีการวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความมั่นคงในชีวิตและสังคมส่วนบุคคล หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต: บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต : บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อ่านที่มีต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ โดยแบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเมินความมั่นคงทางสังคมของกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบประเมินความมั่นคงในชีวิตและสังคมส่วนบุคคล และสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายถึงความต้องการที่จะพัฒนาภาษา และเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีพ ระยะที่ 2 เป็นการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต : บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือเสริมประสบการณ์

¹ รองศาสตราจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้าง และระยะที่ 3 นำหนังสือประสบการณ์ที่สร้างแล้วเสร็จไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ระดับความมั่นคงในชีวิตและสังคม วิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ด้วยสูตร E1/E2 และวิเคราะห์หาระดับความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ ด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาบทบาทของภาษาต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคมนั้น กลุ่มเป้าหมายชาวไทย เห็นว่า ภาษามีบทบาทต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) เช่นเดียวกับกลุ่มเป้าหมายชาวไทยใหญ่ที่เห็นว่า ภาษามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เช่นกัน นอกจากนี้ทั้ง 2 กลุ่ม ยังเห็นพ้องกันว่าภาษามีบทบาทช่วยให้เกิดความรู้สึกมั่นคงในการเข้ารับบริการต่างๆ และทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษามากขึ้น ($\bar{x} = 4.6$ และ $\bar{x} = 4.69$) ส่วนผลการทดลองใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ชุดภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต : บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ กับกลุ่มเป้าหมายชาวไทยใหญ่ พบว่า มีประสิทธิภาพกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1 / E_2) เท่ากับ 87.80/86.67 ส่วนกลุ่มเป้าหมายชาวไทย ได้ประสิทธิภาพกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1 / E_2) เท่ากับ 90.93/89.19 สำหรับผลจากการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ พบว่า กลุ่มเป้าหมายชาวไทยใหญ่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.91$) ในขณะที่กลุ่มเป้าหมายชาวไทย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.43$)

คำสำคัญ ภาษากับความมั่นคงในชีวิต แรงงานชาวไทยใหญ่ หนังสือเสริมประสบการณ์

ABSTRACT

The research on “ Language and Life Security: A Case Study of Mynmar Workforce in Nakhonping Area, Muang District, Chiang Mai Province aimed to study 1) the roles of language towards life security of the Mynmar workforce (Tai Yai) and Thai people in Nakhonping area, Muang district, Chiang Mai province. 2) to construct a supplementary book on Language and Security: Thai-Tai Yai Languages for Thai people and Tai Yai workforce in Nakhonping area, Muang district, Chiang Mai province. 3) to study the effectiveness of the book on life security of these workforces. The applied research method and the participatory action research method were used for the research methodology.

The research tools are the constructed supplementary book, the rating scale questionnaire for the opinion towards the supplementary book, the multiple-choice reading achievement test, and the rating scale questionnaire on the life security for personnel. The data collection was divided

in to 3 phases: 1) the pre-data collection (studying relevant documents, gathering information lead to research tool construction), 2) the tool construction (the supplementary book, the test, and the questionnaires), and 3) the third phase (the experiment of the supplementary book and the data analysis which using the basic statistical value to analyze the data, mean and the standard deviation).

The findings were that both Thai sample group and Tai Yai sample group agreed that the roles of the language towards everyday life and life security is in “the highest” ($= 4.83$) and ($\bar{x} = 4.78$). Moreover both groups are certainly think that the language is also the most necessary towards their service receiving and culture understanding ($\bar{x} = 4.63$ and $\bar{x} = 4.69$); the effectiveness of the supplementary book of the Tai Yai group is (E_1 / E_2) 87.80 / 86.67, while of the Thai people is (E_1 / E_2) 90.93 / 89.19; the opinion of the Tai Yai group towards the book was in the excellent level ($\bar{x} = 4.91$), while of the Thai group is in the good level ($\bar{x} = 4.43$).

KEYWORDS : Language and life security, The Mynmar workforces (Tai Yai), Supplementary book

บทนำ

ในภาคเหนือของประเทศไทย แรงงานต่างด้าวซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพม่า ชาวไทยใหญ่ที่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากรัฐฉาน ประเทศพม่า ซึ่งมีชายแดนติดกับจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน รองลงมาคือชาวกะเหรี่ยง จากรัฐกะเหรี่ยงชายแดนติดกับจังหวัดตาก สำหรับช่องทางที่แรงงานต่างด้าวเข้ามา คือ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อำเภอฝาง อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอแม่สาย อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยช่องทางที่แรงงานต่างด้าวนิยมเข้ามามากที่สุดคือ ช่องทางอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และช่องทางบ้านอรุโณทัย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (สำนักงานตำรวจตรวจคน

เข้าเมืองจังหวัดเชียงใหม่, 2550) และจากการศึกษาของ TDRi (<http://www.mfa.go.th/asean/th/news/>, 1 พ.ค. 2556) พบว่าประเทศไทยมีปัญหาค้าแรงงานในบางพื้นที่และบางอาชีพจริง และจากมติคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2542 ที่ว่าให้ยกเลิกความในข้อ 10 แห่งระเบียบกรมการจัดหางาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2537 และให้งานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวเป็นงานอันจำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งมีระยะเวลาการทำงานไม่เกินสิบห้าวันนั้น (ระเบียบกรมการจัดหางาน ฉบับที่ 3 พ.ศ.2542) ส่งผลให้มีแรงงานพม่าเพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

สำหรับจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีปัญหาแรงงานต่างด้าวอยู่หลายพื้นที่ ทั้งนี้

เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ติดชายแดน กว้างขวางและมีแรงจูงใจที่ทำให้มีแรงงานต่างด้าวมาก กล่าวคือความแตกต่างของค่าจ้างและมาตรฐานการครองชีพระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศพม่าจึงเป็นแรงดึงดูดสำคัญให้แรงงานพม่าหลังไหลเข้าไทย โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือซึ่งพอใจกับค่าแรงที่ได้ในฝั่งไทย แรงงานเหล่านี้ลักลอบเข้ามาทำงานในหลายประเภท เช่น เป็นกรรมกรก่อสร้างและโรงสีข้าว เป็นลูกจ้างในภาคเกษตร ทั้งปศุสัตว์และการผลิตพืชสวน (สวนผัก ผลไม้ และกุหลาบ เป็นต้น) หรือพืชตามฤดูกาล (ไร่อ้อย ไร่มัน ถั่วเหลือง ข้าวโพด หอม กระเทียม เป็นต้น) ทำงานอุตสาหกรรม เช่น โรงอิฐ เหมืองแร่ เหมืองหิน และเป็นแรงงานในบ้าน ร้านค้า และร้านอาหาร ส่งผลให้มีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น บางพื้นที่เป็นทางผ่านของแรงงานต่างด้าว บางพื้นที่เป็นพื้นที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยและทำงาน บางพื้นที่เป็นพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ทั้งที่มีสัญชาติไทยและไม่มีสัญชาติไทย จึงทำให้สภาพทางสังคมของจังหวัดเชียงใหม่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในทางบวก คือ มีความเจริญทางด้านวัตถุ การมีแรงงานตอบสนองด้านเศรษฐกิจ และการตอบสนองด้านแรงงานในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของจังหวัด ส่วนการเปลี่ยนแปลงไปทั้งในทางลบ คือ การแย่งงาน ความขัดแย้ง การสร้างภาระให้กับประเทศไทยที่ต้องเสียงบประมาณในการจับกุมและผลักดันให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้กลับสู่ประเทศของตนอีกด้วย ในส่วนของความมั่นคงในชีวิตและสังคมนั้นได้ส่งผลต่อการแย่งงานทำ

สภาพสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยในทรัพย์สิน ความขัดแย้ง และอื่น ๆ ซึ่งในทางกลับกัน หากมองถึงความมั่นคงในชีวิตของแรงงานที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งหลายฝ่ายสัมผัสได้ถึงความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของแรงงานเหล่านี้ ผู้วิจัยมองเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นของความมั่นคง และความไม่มั่นคงในสังคม ซึ่งน่าจะมาจากภาษาที่ใช้ในการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน เกิดความหวาดระแวง ทั้ง ๆ ที่แรงงานพม่าสามารถสื่อสารได้ด้วยภาษาไทยแต่ด้วยสำเนียงและการตีความหมายที่ยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการที่จะศึกษาในประเด็นของภาษาที่มีบทบาทต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคมของทั้งคนไทยและแรงงานต่างด้าวชาวพม่า และนำภาษาและวัฒนธรรมในภาษาที่แฝงอยู่ในสถานการณ์เหล่านั้นมาจัดทำเป็นบทเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีในสังคม อันจะส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคมของทั้งคนไทยและแรงงานต่างด้าวต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ที่จำเป็นของแรงงานพม่า (ชาวไทใหญ่) และสถานการณ์ที่คนไทยต้องเกี่ยวข้องกับชาวไทใหญ่ ด้วยการศึกษจากเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ พร้อมทั้งลงพื้นที่สำรวจความต้องการในเรื่องที่จะเรียนรู้ในพื้นที่วิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นองค์ความรู้ในการจัดทำบทเรียนภาษาไทยและภาษาไทยใหญ่ขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้ พร้อมกับนำผลการทดลองมาปรับปรุงบทเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำบทเรียนดังกล่าวไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์พร้อมจัดทำฐานข้อมูลเพื่อ

เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาระดับอุดมศึกษา ภาคเอกชนและแรงงานต่างด้าวชาวไทยใหญ่ในวงกว้าง ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาษามีบทบาทต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคมมากน้อยเพียงใด
2. หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต : บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพระดับใด
3. กลุ่มเป้าหมายที่อ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ ฯ มีความคิดเห็นต่อหนังสือที่สร้างอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของภาษาต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคมของคนไทยและแรงงานพม่า (ชาวไทยใหญ่)
2. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุด ภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต: บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่
3. เพื่อทดลองใช้และหาระดับความคิดเห็นของผู้อ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต : บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 บทบาทของภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิต ด้านการมีงานทำ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความปลอดภัยในชีวิต

และทรัพย์สิน ด้านการศึกษา ด้านสิทธิและความเป็นธรรม ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ด้านสวัสดิการในสังคม และด้านวัฒนธรรม

1.2 การสร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ ซึ่งมีเนื้อหาตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ได้จากการสัมภาษณ์

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ แรงงานชาวพม่า (ชาวไทยใหญ่) และคนไทยในแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ แรงงานชาวพม่า (ไทใหญ่) ในแขวงนครพิงค์ที่สมัครใจเข้าเรียนบทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ กับผู้วิจัย จำนวน 28 คน และคนไทยในแขวงนครพิงค์ จำนวน 41 คน

3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 1 ปี 9 เดือน (ธันวาคม 2555 – กันยายน 2557)

วิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง “ภาษากับความมั่นคงในชีวิต : กรณีศึกษาแรงงานพม่าในแขวงนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของภาษาในสังคมที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงในการดำรงชีวิต สัมภาษณ์แรงงานต่างด้าวชาวไทยใหญ่เชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ความจำเป็นที่ต้องใช้ภาษาไทย เพื่อการดำรงชีวิตในจังหวัดเชียงใหม่ ต้องการเรียนรู้เรื่องใดบ้าง พร้อมกับแจกแบบประเมินความมั่นคงในชีวิตและสังคมให้กลุ่ม

ภาพที่ 1 การศึกษาข้อมูล ณ แคมป์แรงงาน ชาวไทใหญ่

ระยะที่ 2 การสร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ประชุมกลุ่มผู้นำชุมชนเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการสร้างหนังสือเสริมประสบการณ์ อันนำไปสู่ความเข้าใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกันในชุมชน

2.2 สัมภาษณ์เชิงลึกหัวหน้างานที่มีแรงงานต่างด้าวในความดูแลเพื่อหาข้อมูลในการจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์อีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อเนื้อหาในบทเรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และตรงกับความต้องการของผู้อ่าน

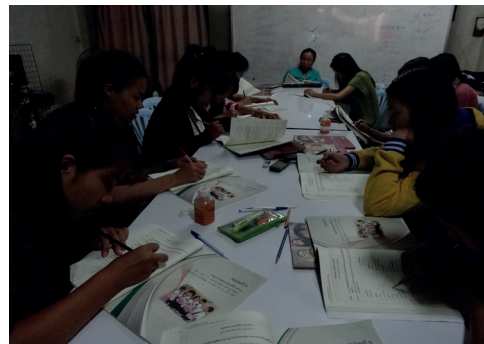
2.3 จัดทำร่างหนังสือเสริมประสบการณ์ด้วยการมีส่วนร่วมกับชุมชนและแรงงานต่างด้าวชาวไทใหญ่ กล่าวคือ ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำร่างบทเรียนแล้วนำไปเสนอให้แรงงานต่างด้าวชาวไทใหญ่และคนไทยในชุมชนที่มีแรงงานต่างด้าวอาศัยอยู่ได้อ่าน พร้อมกับช่วยกันปรับปรุงให้หนังสือมีความถูกต้อง ตรงจริง และสมบูรณ์ที่สุด

2.4 ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของภาพประกอบ และภาษาที่ใช้เขียนในหนังสือ โดยนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แล้วนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาปรับปรุงหนังสือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสร้างแบบประเมินความมั่นคงในชีวิตและสังคม แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของกลุ่มเป้าหมาย โดยเครื่องมือทั้งหมดมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ระยะที่ 4 ชี้นำหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจัดกระทำ ดังนี้

4.1 นำหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อย จำนวน 12 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

ภาพที่ 2 การทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มย่อย

4.2 นำหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายชาวไทใหญ่ จำนวน 28 คน และชาวไทย จำนวน 41 คน โดยชาวไทใหญ่ เรียนรู้ภาษาไทย และชาวไทยเรียนรู้ภาษาไทยไทใหญ่ ดังนี้

4.2.1 กลุ่มเป้าหมายชาวไทใหญ่ เรียนช่วงเดือนสิงหาคม 2557 วันละ 1 หน่วย (บท) และเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย ทุกคนจะทำแบบฝึกหัดท้ายบทส่งให้ผู้วิจัยตรวจให้คะแนน (ใช้เป็น E1) ของกลุ่มไทใหญ่

4.2.2 กลุ่มเป้าหมายชาวไทย เรียนช่วงเดือนกันยายน 2557 วันละ 1 หน่วย (บท) และเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย ทุกคนจะทำแบบฝึกหัดท้ายบทส่งให้ผู้วิจัยตรวจให้คะแนน

(ใช้เป็น E1) ของกลุ่มชาวไทย

4.2.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่มตอบในวันสุดท้ายของการเรียน

4.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม ตอบในวันสุดท้ายของการเรียน

ภาพที่ 3 การนำหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความมั่นคงในชีวิตและสังคมส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาระดับความมั่นคงในชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าพิสัย คือ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 มีความคิดเห็นระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50

มีความคิดเห็นระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50

มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

2. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามท้ายบทของหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีจำนวน 11 หน่วย มาหาค่าประสิทธิภาพกระบวนการของหนังสือด้วยสูตร E1

3. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ของกลุ่มเป้าหมาย มาหาค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์ของหนังสือด้วยสูตร E2

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาระดับความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบทบาทของภาษาต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคม จากแบบประเมินความมั่นคงในชีวิตและสังคม พบว่ากลุ่มเป้าหมายชาวไทยเห็นว่าภาษามีบทบาทต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) ภาษามีบทบาทที่ทำให้รู้สึกปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{x} = 4.83$) ส่วนบทบาทของภาษาที่ช่วยให้เกิดความรู้สึกร่มเย็นใจในการเข้ารับบริการต่าง ๆ และทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษามากขึ้นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$) เช่นเดียวกับแรงงานต่างด้าวชาวไทใหญ่ที่เห็นว่าภาษามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) ภาษาทำให้รู้สึกปลอดภัยในชีวิตประจำวัน และกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาทำให้สามารถนำไปใช้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{x} = 4.75$) นอกจากนี้ยังเห็นว่าบทบาทของภาษาที่มีความสำคัญในการสร้างความมั่นใจในการสื่อสารกับผู้อื่น ความรู้สึกมั่นใจในการเข้ารับบริการต่าง ๆ และทำให้เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากขึ้น ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$)

2. ผลการทดลองใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ชุดภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต บทเรียนภาษาไทย-ไทใหญ่ กับกลุ่มเป้าหมายชาวไทใหญ่ที่อยู่ในแขวงนครพิงค์ ซึ่งมีจำนวน 28 คน พบว่า คะแนนระหว่างการเรียนรู้ด้วยหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ชุดภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิตฯ ของกลุ่มเป้าหมายชาวไทใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยรวมตลอดทุกบทเท่ากับ 72.64 จากคะแนนเต็ม 80 โดยคะแนนสูงสุดเท่ากับ 78 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 66 คะแนน ส่วนคะแนนระหว่างการเรียนรู้ด้วยหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ ของกลุ่มตัวอย่างชาวไทย จำนวน 41 คน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยรวมตลอดทุกบทเท่ากับ 73.02 จากคะแนนเต็ม 80 โดยคะแนนสูงสุดเท่ากับ 79 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 59 คะแนน และเมื่อหาประสิทธิภาพกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1 / E_2) พบว่ากลุ่มเป้าหมายชาวไทใหญ่ได้ประสิทธิภาพกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1 / E_2) เท่ากับ 87.80 / 86.67 ส่วนกลุ่มเป้าหมายชาวไทยได้ประสิทธิภาพกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1 / E_2) เท่ากับ 90.93 / 89.19

3. ผลจากการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ พบว่า กลุ่มเป้าหมายชาวไทใหญ่มีความคิดเห็น อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.91$) โดยรายการประเมินส่วนใหญ่จะได้รับความคิดเห็นอยู่ในระดับ 5 ส่วนรายการประเมินที่ได้รับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่อง ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.43$) ส่วนกลุ่มเป้าหมายชาวไทย

มีความคิดเห็นต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ฯ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.53$) โดยรายการประเมินที่ได้รับความคิดเห็นสูงสุด คือ เรื่อง ขนาดของเล่มเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งได้คะแนนความคิดเห็นระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.85$) ส่วนรายการประเมินที่ได้รับความคิดเห็นน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่อง ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม ได้คะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบทบาทของภาษา ต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคม พบว่า กลุ่มเป้าหมายเห็นว่าพวกเขาควรศึกษาเรียนรู้และมีทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสารด้วยภาษาที่คนส่วนใหญ่ในสังคมใช้สื่อสารกันอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 5.00$) ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ตรงของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นความจริงเชิงประจักษ์ว่า ภาษามีความสำคัญต่อการสื่อสารของคนในสังคม โดยเฉพาะภาษาของแต่ละสังคมมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีความรู้สึกรับประกันในชีวิต นอกจากนี้การมีภาษาใช้ร่วมกันทำให้เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เกิดความรักความสามัคคีของคนในชุมชนนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ภาษาหลายภาษาย่อมส่งคุณค่าต่อความสัมพันธ์ การเจรจา ทั้งด้านการเมือง ธุรกิจ และสังคม การที่สามารถใช้ภาษาสื่อสารให้เกิดความเข้าใจที่ดีในสังคมได้ มนุษย์จึงเห็นว่าภาษามีอำนาจคำพูดที่เปล่งออกมาในบางสังคมถือเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ และยังเป็นการกำหนดระดับหรือ

กลุ่มของบุคคลในสังคมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ บันลือ พฤษะวัน (2522) กล่าวว่า ภาษายังเป็นสิ่งที่จะต้องมีการถ่ายทอด การเรียนรู้ จึงจะสามารถใช้ และสื่อความหมายกันได้ ดังนั้นภาษาจึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของภาษาไว้ดังนี้

1.1 มนุษย์สามารถใช้ภาษาในการติดต่อทำความเข้าใจกันได้ กล่าวคือสามารถใช้ภาษาแสดงความต้องการทางร่างกายและจิตใจด้วย

1.2 มนุษย์ใช้ภาษาเป็นกิจกรรมสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต

1.3 ภาษาเป็นทักษะที่ต้องเรียนรู้และฝึกฝน โดยเน้นการฝึกฝนที่ถูกต้องเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.4 ภาษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในสังคม เพราะต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารและมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

1.5 ภาษามีความสำคัญต่อบุคคลเพราะการที่บุคคลรู้จักใช้ภาษาได้ดีขึ้นย่อมได้รับการยกย่องจากสังคม

2. ผลการทดลองใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดภาษาเพื่อความมั่นคงในชีวิต บทเรียนภาษาไทย – ไทใหญ่ กับกลุ่มเป้าหมายชาวไทยใหญ่ในเขตแขวงนครพิงค์ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าหนังสือดังกล่าวมีประสิทธิภาพกระบวนการ และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E1 / E2) เท่ากับ 87.80 / 86.67 ส่วนผลการทดลองใช้หนังสือดังกล่าวกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนไทยในเขตแขวงนครพิงค์ได้ประสิทธิภาพกระบวนการ และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E1 / E2) เท่ากับ 90.90 / 89.19 ซึ่งทำให้ทราบว่

หนังสือเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2520) ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการดำเนินการสร้างหนังสือดังกล่าวเป็นไปตามลำดับขั้นตอน การสร้างหนังสือที่ดีมีมาตรฐาน โดยดำเนินการตั้งแต่การลงพื้นที่ในชุมชนเป้าหมาย เพื่อสัมภาษณ์หาข้อมูลมาสร้างหนังสือ อีกทั้งภาษาที่ใช้ในหนังสือมีสองภาษา คือ ภาษาไทย กับภาษาไทยใหญ่ที่ใช้สื่อความตรงกัน เมื่อสร้างหนังสือแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างหนังสือทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวไทยใหญ่ตรวจสอบ แก้ไขภาษาให้ถูกต้อง จากนั้นจึงนำหนังสือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มทดลองทั้งชาวไทยและชาวไทยใหญ่แล้วนำผลมาปรับปรุงหนังสือดังกล่าวให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับ จุฑารัตน์ อ่วมแก้ว และคณะ (2551) ที่ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง เรื่อง “รู้จักเมืองพรหม” พบว่า หนังสือดังกล่าวมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.30 / 86.53

3. จากผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายต่อหนังสือเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า กลุ่มเป้าหมายชาวไทยใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.91$) และกลุ่มเป้าหมายชาวไทยมีความพึงพอใจต่อหนังสือเสริมประสบการณ์อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.53$) เช่นกัน ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากหนังสือเสริมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคำบรรยายทั้งภาษาไทยและ

ภาษาไทยใหญ่ที่สร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายทั้งสองกลุ่มได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งเนื้อหาในหนังสือทั้ง 11 บท ล้วนเป็นเรื่องราวที่ทั้งคนไทยและคนไทใหญ่ควรรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งสองกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534) ที่ว่าหนังสือเสริมประสบการณ์หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรส่งเสริมความรู้หรือทักษะ ความคิดรวบยอด หลักการหรือทฤษฎีเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการดำเนินชีวิต การศึกษาหาความรู้ รวมทั้งก่อให้เกิดความเจริญของงาน และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้วิจัยและหน่วยงานต้นสังกัด ควรนำหนังสือเสริมประสบการณ์ที่ได้จากการวิจัยไปตีพิมพ์เผยแพร่สู่การใช้จริงกับประชาชนทั้งชาวไทยและชาวไทยใหญ่ในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีแรงงานชาวไทยใหญ่อยู่ เพื่อสร้างความเข้าใจด้านภาษา และความเข้าใจด้านวัฒนธรรมที่ดีต่อกัน

1.2 สถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ควรนำหนังสือเสริมประสบการณ์ที่ได้จากการวิจัยนี้ไปให้สมาชิกในหน่วยงานของตนได้เรียนรู้ภาษาไทยใหญ่เป็นพื้นฐานเนื่องจากมีแรงงานชาวไทยใหญ่ในประเทศไทยมากขึ้น และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.3 หน่วยงานต่าง ๆ หรือผู้สนใจสามารถนำแบบประเมินความมั่นคงของมนุษย์และสังคมส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไปใช้ เพื่อหาข้อมูลในการพัฒนาสมาชิกในหน่วยงานให้มีความมั่นคงในชีวิตและสังคมที่สมบูรณ์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อ

2.1 ผู้สนใจอาจมีการศึกษาวิจัยเรื่องความมั่นคงในชีวิตและสังคมในมิติอื่น เช่น

มิติด้านมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางด้านอาหาร ความมั่นคงทางด้านสุขภาพ ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงส่วนบุคคล ความมั่นคงของชุมชน และความมั่นคงทางการเมือง

2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อสร้างหนังสือเสริมประสบการณ์กับภาษาอื่น ๆ ที่มีแรงงานเพื่อนบ้านอยู่ในสังคมไทย อาทิ ภาษาเขมร ภาษาลาว และภาษาเวียดนาม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- จุฑารัตน์ อ่วมแก้ว. (2551). **การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง เรื่อง “รู้จักเมืองพรหม”**. ม.ป.ท. (เอกสารอัดสำเนา).
- บันลือ พุกกะวัน. (2522). **วรรณกรรมกับเด็ก**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดเชียงใหม่. 2550 เข้าถึงได้จาก <http://www.eppo.go.th/>